

דרוש לחודש ניסן

חודש ניסן הזמן שלנו

"החדש הזה לכם ראש חדשים" (שמות יב, ב) כתב רבינו עובדיה ספורנו: 'החודש הזה לכם ראש חדשים'. מכאן ואילך יהיו החדשים שלכם, לעשות בהם כרצונכם, אבל בימי השעבוד לא היו ימיכם שלכם, אבל [-אלא] היו לעבודת אחרים ורצונם, לפיכך ראשון הוא לכם.

בי העבדות מתבטאת בזה שהזמן לא שלך, הזמן הוא הדבר הכי יקר, כשאין לאדם זמן וחסר לו זמן, רחמנות גדולה עליו. עבד אין לו זמן משלו, הביטוי של העבד הוא שאין לו שעון, מה שבעל הבית מבקש ממנו בכל שעות היממה הוא מוכרח לעשות, כמו שמצינו שעבד עברי עובד ביום ובלילה (קידושין טו.), החירות של האדם נלקחת ממנו כשלוקחים לו את הזמן. ברגע שנוכל לעשות עם הימים כרצוננו, זו החירות. כשיש לאדם זמן והוא משתמש איתו כראוי, זהו מלך אמיתי.

כמוכן שכשיש לאדם זמן רב, ונדמה לו שהוא משתמש עם הזמן כרצונו, כדי לצפות בכמה מאות 'דוא"לים' ולהתעסק עם המכשירים הטמאים ה' יצילנו, אין לך משועבד גדול ממנו, אין הוא יכול להחליט מתי ללכת לבית המדרש, ואפילו כשהוא רוצה מאוד ללמוד אינו יכול ללכת, הרי שהוא עבד משועבד, עבד נרצע שאין כמוהו. אם הוא היה 'מוֹלֵךְ על הזמן' שלו, היה סוגר את המכשירים, ונכנס לבית המדרש, שחרית שעה וחצי, אם אין לך זמן לזה, אתה עבד משועבד.

יהודי צריך להיות מלך, כמו שאמר רשב"י במשנה (שבת קיא.) "כל ישראל בני מלכים הם", צריך שיהיה בכוחו להשתחרר ולשלוט בזמן שלו, לצאת לחירות, שום דבר בעולם לא מונע אותי לעשות עם הזמן כרצוני.

החתם סופר מבקש תנו לי את הזמן הפנוי שלכם

פעם אחת התבטא מרנא החתם סופר שבאים אנשים לפניו ומתאוננים שאין להם מה לעשות עם הזמן והיה אומר להם החתם סופר 'תדחפו נא את הזמן אלי, כי לי חסר זמן'. (שפע חיים טו פרשת בהר).

החתם סופר לא הספיקו לו כ"ד שעות ביום, הוא היה צריך לכל הפחות ח"י אלף שעות ביום, כדי להספיק מה שהוא רוצה, לכן ביקש מהם שידחפו את הזמן שלהם אליו. אלא שאי אפשר לדחוף זמן, כי הקב"ה נתן לכל אחד למלוך רק על כ"ד שעות ביום.

והנה הרבה אנשים אין לוקחים ממלכותם מאומה, אלא הם ממליכים 'מלכים אחרים' על ראשם, כי לא מספיק שהוא יודע את מצב הבורסה בארץ ישראל, אלא מוכרח לדעת את המצב בכל העולם כי הוא חושב שהוא מלך... ואינו יודע שהוא עבד לתאוות וכו'. וזו הקפידה על עבד עברי, "אוזן זו ששמעה על הר סיני" כי לי בני ישראל עבדים" (ויקרא כה, נה) עבדי הם ולא עבדים לעבדים, הלך וקנה אדון לעצמו" (קידושין כב:), מה אתה מתחבר לעוד 'קבוצות', "אוזן זו ששמעה עבדי הם ולא עבדים לעבדים", איך אתה קונה אדון נוסף לעצמך? וזהו מה שמפרש הספורנו, מהיום והלאה 'החודש הזה לכם', הזמן יהיה שלך, ואף אחד לא יאמר לך מה לעשות עם הימים שלך. זו גאולתנו בכל שנה ושנה, לקבל את הזמן שיהיה שלנו.

החודש הזה לכם ראש חדשים

חודש ניסן מזלו "טלה" (עי' רש"י ר"ה יא: ד"ה ואזדו), ובחודש זה הכל פורח וגדל בצורה יפה, ואף מזג האויר טוב מאד, והוא ראשון ואב לכל המזלות, ולכן נקרא חודש האביב, וכמו שכתב המגלה עמוקות (פרשת בא החודש הזה אופן י) 'אביב' אותיות א"ב-י"ב אב לי"ב חדשי השנה, והנה חשבו המצריים שזה המזל הוא הטוב ביותר עבורם, כיון שהכל פורח, והאויר טוב, ולכך בחרו בו והיו עובדים את מזל טלה. ועתה בעיצומו ובתקפו של חודש זה שהם עובדים אותו ומכבדים אותו ומחשיבים אותו לאלוה שלהם, ניגפו המצרים, והקב"ה עשה בהם שפטים, ולא עוד אלא שבני ישראל הקריבו את השה - הטלה, שהוא במזל שהם עובדים את אלהי מצרים, קרבן לה'.

ועוד אומר הפסוק (שמות יד, ח): "ובני ישראל יוצאים ביד רמה" - לא בסתר ובפחד אלא ביד רמה לעיני כל העמים, אף אומה לא האמינה שישראל יצאו ממצרים לעולם, ובה היה

האות כי כל אלהי העמים אין בהם ממש. והחודש הזה נהפך להם ליגון ואנחה, וכל זה למה מפני שהחודש הזה אינו שלהם, אלא אומרת התורה החודש הזה "לכם", הוא החודש שבו הרי פורח, ויש מזל טוב, הוא שלנו, כי בו נהיינו לעם, והחודש הזה מעיקרא נקבע עבורכם, כדי להיות הראשון לחדשי השנה לכבודכם, ולכבוד גאולתכם.

כשיצאו ישראל ממצרים אמר להם הקב"ה אין לכם חודש גדול מזה, לפיכך נאמר בו "ראש חדשים" (שמות רבה פרשה טו א).

מלבד שהוא ראשון לכל החדשים, הוא גם בחינת "ראש", הראש הוא האבר החשוב והמרכזי ביותר בגוף האדם, אשר בו משכן המוח והנשמה, וכך חודש ניסן הוא המוח והנשמה של כל השנה.

בחודש זה מקבלים אורות של חסדים גדולים ומקיפים עצומים, והנה אור המקיף נקרא כך, שהוא דוגמת הביטוי 'החנוני המקיף על פנקסו' כלומר החנוני מוכר סחורתו בהקפה בלא תשלום מזומן. כן בחודש הזה אף על פי שישאל אינם ראויים, שולח ה' בו את ברכתו בבחינת הקפה בלא תשלום מזומן.

טעם שנקרא חודש ניסן בשם זה

הרב רבי יצחק מבוהוש זי"ע ביאר באופן נפלא, מדוע נקרא חודש זה חודש 'ניסן', שאם נקרא כך על שם הנסים שארעו בו, יש לקרוא לו 'נס' או 'נסים' אך למה ניסן.

והסביר על פי אמרתו הידועה של רבי ישראל מרוז'ין זי"ע (הובא בדברי שאול נתנון חי' אגדות נט ע"א ד"ה הזהירו מבעלי) בביאור התפילה שאנו מתפללים ביום כיפור 'כי אתה סלחן לישראל ומחלן לשבטי ישורון'. ולכאורה, מהו 'סלחן' ו'מחלן', מדוע לא נאמר 'סולח' ו'מוחל', וביאר זאת על פי דברי הגמרא (ב"מ לג.) שהחיוב לעזור לפרוק ולטעון מחמור הרובץ תחת משאו, הוא רק בחמור רובץ, ולא חמור רבצן. ופירש רש"י: 'רובץ' - מקרה הוא לו שרובץ תחת משאו בפעם הזאת, ולא 'רבצן' - 'הרגיל בכך'. אבל הקדוש ברוך הוא אינו סולח ומוחל פעם אחת בלבד, אלא 'מחלן' ו'סלחן', רגיל בכך פעם אחר פעם, ובכל דור ודור.

ולכן חודש 'ניסן' נקרא כך בלשון הזה, ולא 'נס', כי הנסים לא התרחשו רק פעם אחת ותו לא, כי זה החודש שבו נגאלו ועתידיים להיגאל, והרבה ישועות נעשו ויעשו בו, לכן גם אינו נקרא 'נסים' אלא 'ניסן' חודש שהנסים ממשיכים להתרחש בו בכל עת ובכל שעה. (ע"פ מגדל דוד אברמוביץ פסח עמ' ח).

טעם נוסף מדוע נקרא חודש זה ניסן, מפני שניסן מלשון 'ניצן' שיש בחודש זה את ניצוצות הגאולה שנראים ומתחזקים בו, כמו שאמרו (ר"ה יא.) "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל". וכידוע שחודש ניסן כולו חסדים ואין בו כל דין וקטרוג.

בספר משנת חסידים (מסכת ניסן א, א) כתב שהצרוף של החודש יוצא מן הפסוק (תהילים צו, יא): "ישמחו השמים ותגל הארץ". ומשמעות הפסוק הזה הוא שיש שמחה בעולמות העליונים, וגילה בעולמות התחתונים, ששאף כאן למטה הכל פורח, ויש גאולה כללית, ועוד כי 'בעשרה מאמרות נברא העולם' (אבות ה, א), והנה עשר פעמים טו"ב הוא ק"ע כמספר 'ניסן', ויש בחודש זה שפע ברכה וישועה.

וכן אם נכפיל את הצירוף הנ"ל על הסדר, נקבל חודש ניסן, והוא כך: י' פעמים ה' גימ' נ'. י' פעמים ו' הרי ס'. י' פעמים ה' הרי י'. והיו"ד עצמה הרי ניסן. (ע"פ מעשיות ושיחות צדיקים ג ע"ב בשם הרב מראזדיל).

דבר נוסף 'ניסן' הוא מלשון נסים בלשון רבים, היות ובאדר נעשה לנו רק נס אחד, אבל בניסן נעשו נסים רבים - מכת בכורות, יציאת מצרים, וקריעת ים סוף, וכמו שכתב רש"י בגמ' (תענית כט). ש'אדר וניסן ימי נסים הם', ומזלם של ישראל עולה.

חודש ניסן בחי' הכתר והדעת

הנה נודע כי גלות מצרים היתה על מה שפגמו בספירת הדעת, כי כאשר פוגמים למטה באיזון ספירה ח"ו גם למעלה הקליפה יונקת כנגדה, וישראל שהיו בשעבוד מצרים, היו בסוד אותן טיפות של ק"ל שנים שפרש אדם הראשון מאשתו ישב בנהר חדקל לעשות תשובה, ובאו בשעבוד מצרים כדי לתקן זה, ומשה רבנו ע"ה היה מבחינת הדעת דקדושה בחינת שת, כמו שהאריך בזה רבנו האר"י בשער הכוונות (ענין פסח דרוש א). ובשביל כך נשתעבדו לפרעה במצרים שהם הקליפה שעומדת למעלה כנגד הדעת.

גם נודע שחודש ניסן הוא בדעת כי ניסן הוא בגולגלתא, שהוא הכתר, וחיצוניות הכתר הוא הדעת, שהוא שם אהו"ה, והנה אם נכפיל י' פעמים אהו"ה על דרך זה - י' פעמים א' הוא י', י' פעמים ה' הוא נ', י' פעמים ו' הוא ס', י' פעמים ה' הוא י', הרי ניסן. כי הם אותיות של שם אהו"ה בהכפיל אותם ב', והוא השם שחתם בו ה' את בריאת שמים וארץ, והוא ר"ת את השמים ואת הארץ (בראשית א, א), ולכן נברא העולם בחודש הזה (ר"ה יא.), שהוא סוד הדעת, בסוד שם אהו"ה, ומה שהכפלנו עשר פעמים כל אות, היות שאין דבר בקדושה פחות מעשר. (ע"פ אמרי יוסף ספינקא פרשת החודש א ע"ב).

הגאולה העתידה ג"כ בניסן

ובחודש הזה היתה גאולת מצרים, וגם בעה"ת תהיה הגאולה העתידה, וכתב מרן החיד"א שזה נרמז בפסוק החודש הזה לכם ראש חדשים, "החודש הזה לכם" גימטריא "משיח בן דוד" שהוא גואל אחרון בגאולה העתידה שאנחנו מצפים ומחכים לה יום יום. וכן נרמז בה גואל הראשון, כי החודש הזה לכם ס"ת משה, שהוא היה הגואל הראשון. (פני דוד פרשת בא ז).

לבחור בטוב

ובזוהר הקדוש (ח"ב דף ר"מ ע"ב) כתוב, על בחודש ניסן "ביומי דניסן ריש תוראי בדיקולא סליק לאיגרא תנינן" [ר"ל שור ביומי דניסן ראשו בתוך הסל (-) שהצמחים עולם ולבו גם בהן ונוגח), ומי שרואה אותו יעלה לראש הדקל כדי שלא יפגע בו השור]. ומבואר שם בדבריו כי גם הסטרא אחרא [-שור] מתגברת בעולם, כי כשם שלמטה בארץ אצלנו הכל פורח וצומח, ומאידך צומחים גם קוץ ודרדר וכל עשב רע, אותו דבר בעולמות העליונים יש צמיחת קרן הגאולה והקדושה וחסד גדול ואורות עצומים לאין חקר. ולעומתם גם הסטרא אחרא - קרן השור המועד, מתגברת, וזה לעומת זה עשה ה'.

ואם כן, ב' דרכים לפני האדם בימים אלו, ואשרי הבוחר בדרך ה' יתברך ולהתקדש בקדושת הימים וקדושת הרגל, לבער החמץ פנימי וחיצון, בל יראה ובל ימצא.

וכמו שבחודש תשרי עושים תשובה ומתעלים בעבודת ה' יתברך ועל ידי זה זוכים לשנה טובה ולחיים טובים, כן בחודש ניסן, כי הם עומדים זה כנגד זה, ומשלימים זה את זה. חודש תשרי מזלו "מאזנים" והוא צירוף י"ה כי י"ה פעמים י"ה גימ' "מזל מאזנים" וי"ה פעמים ו"ה גימ' "מזל טלה". (מגלה עמוקות ואתחנן אופן קו).

ודע, כי יש את החמץ החיצון והוא המאכלים, ויש את החמץ הפנימי, שהוא היצר הרע, והמידות הרעות, ואם לא יבדוק האדם טוב את עצמו ולא יבטל ויבער גם את החמץ הפנימי, מה יועיל במה שמנקה את ביתו מחמץ החיצון. והרי זה דומה לנועל את ביתו לשמרו ואויבו נמצא בפנים ומבקש רעתו. לכן יתחזק האדם ויעשה חשבון נפש היאך יתקן את מידותיו ומעשיו וה' יהיה בעזרו.

הקב"ה שהוא ראשון יגאל אותנו בחודש הראשון

איתא במדרש (שמות רבה פרשה טו, ב) "החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" הקב"ה נקרא ראשון שנאמר (ישעיהו מד, ז): "אני ראשון ואני אחרון", בית המקדש

נקרא ראשון שנאמר (ישעיהו מא, כז): "ראשון לציון", עשו נקרא ראשון שנאמר (בראשות כה, כה): "ויצא הראשון". יבא הקב"ה שנקרא ראשון, ויבנה את בית המקדש שנקרא ראשון, ויפרע מעשו שנקרא ראשון - בחודש הראשון.

הנה עכשיו מצחקים עלינו אומות העולם אבל לבסוף הקב"ה יביא עליהם מפלה גדולה ויפיל את כל שונאיהם של ישראל כולל אירן וחבריהם, ואפילו שעכשיו הם חושבים שהם חזקים ומהתלים בנו, בסוף הם יפלו.

והדבר יובן על פי משל: היו ב' עניים שהיו הולכים מעיר לעיר, אחד היה בריא, וחזק, וטוב, ומרויח הרבה כסף, ואחד היה חולה ומלא ייסורים מוכה ותשוש וכפוף, והעני החזק היה מצחק עליו, ואומר לו תראה איך אתה לא מצליח ואני מצליח.

אמר לו יבוא יום ונראה מי יצחק אחרון והיה מתחנן לפני ה' יתברך, והנה המלך של אותה העיר היה לו רופא גדול וטוב שנפטר מן העולם, וכן היה למלך שר צבא גיבור מלחמה אין כמוהו וגם הוא נפטר, והמלך חיפש אדם אחד במקומם, שגם יהיה חזק מאוד וראוי להיות שר צבא, וגם יהיה רופא גדול שיהיה רופאו האישי.

והנה באו והביאו אדם כזה למלך, שגם היה גיבור גדול, וגם רופא גדול, ובשביל להוכיח זאת, היה צריך להביא אדם אחד חזק שילחם איתו, וכך נראה אם הוא באמת חזק, וגם אחד חלש כדי שירפא אותו, ואת מי הביאו, את שני העניים, והנה הביאו את העני הבריא והחזק להלחם עם הגיבור של המלך, והחזק של המלך בא ונלחם בעני החזק והרגו, ואת העני החלש ריפא והעמיד אותו על רגליו ונעשה בריא. (אהבת חיים פרשת בא עמ' סו).

כך עם ישראל, כעת חושבים אומות העולם עלינו שאנחנו חלשים, אבל עוד נראה איך הקב"ה יפיל את כולם, ואותנו ירפא במהרה בימינו אכי"ר.

עבודת חודש ניסן

אומר הכתוב (שמות יב, כד-כה): "ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם" הנה "זאת" היא השכינה הקדושה (ע"י זהר ח"ג רצ"ע ב'), וכל עבודת החודש צריכה להיות לאקמא שכינתא מעפרא, כי המלכות - השכינה נקראת זאת, וזה שאמר (שמות יב ב'): "החודש הזה לכם", אותיות מלך.

עוד נרמז ראש חדשים וכו'. רא"ש ר"ת רצון אבינו שבשמים, שרצונו יתברך לאקמא שכינתא מעפרא, ולבנות בית לשכינה, כמו שכתוב (שמות כה, ח): "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם",

ובחודש הזה הוקם המשכן וירדה השכינה וכמו שאמר הכתוב ושכנתי - פי' ושכינתי תהיה שם עמכם.

ובמז' שדרש מו"ר המקובל האלהי כמוה"ר מרדכי שרעבי זצוק"ל במסיבה שהיתה בבית הכנסת 'אוהבי ציון' בהשתתפות פאר הדור והדרו מו"ר רבי עובדיה יוסף זצוק"ל בשנת ה'תשכ"ד, ואמר כי בפסוק הזה גילה הקב"ה אהבה גדולה מאד מאד לעם ישראל, שבמקום שיעשה בית המקדש למעלה בעליונים, כפי הראוי לכבודו, מאהבתו הגדולה אלינו אמר, הדירה שלי, הבית שלי - אצלכם, שם אני דר, שם שכינתי, וכמו שאין לכורא יתברך סוף, כך לאהבתו אותנו אין לה סוף, ששכינתי נמצאת עם ישראל בני אהובי, והוא המקום הטוב ביותר ע"כ.

אם כן בחודש הזה נגאלנו, וגם אנו עתידים להגאל בעזרת האל, ובזמן שאנו עובדים את הקב"ה בכל לבנו, והמטרה שלנו היא לפדות את השכינה הקדושה, מיד תבוא הגאולה, והזמן המתאים לזה הוא החודש הזה, חודש ניסן, שבו הוקם המשכן, נעשו נסים גדולים לעם ישראל.

לימוד התורה בחודש הקדוש הזה

אם אנחנו רוצים באמת לבטל מאתנו את היצר הרע ולאקמא שכינתא מעפרא, צריכים להשתדל ולהרבות לעסוק בתורה הקדושה ובפרט בחודש זה, כי אין לנו דבר אחר חוץ מהתורה כדי לגרש היצר הרע ולקרב את הגאולה ולאקמא שכינתא מעפרא. חושך לא מגרשים במקלות, חושך מגרשים רק באור התורה. וכל שעבוד מצרים ואחר כך גאולת מצרים היו אך ורק במטרה אחת - "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" (בראשית טו, יד), הרכוש הרוחני - קבלת התורה הקדושה.

אם כן חג הפסח תכליתו הוא כדי שנזכה לתורה, וזה שאומר התנא במסכת אבות (ג, יז), "אם אין קמח אין תורה", פירוש - פס"ח גימ' כמנין קמ"ח, אם אין קמח, אין תורה, אם אין עבודת הפסח, לא זוכים לתורה, לא היינו מקבלים וראויים לקבל את התורה, אבל עתה שיש פסח יש תורה. (אמרי נעם פרשת בא אות כד).

וזהו שכתוב (שמות יב, טו): "אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם", וכתב בעל הטורים א"ך גימ' חוב"ה, פירוש חובה ביום הראשון להשבית את היצר הרע שנקרא "שאור" - מהגוף הנקרא "בתיכם" בית של הנשמה.

ואיך נוכל לעשות זאת, על ידי האור הגדול שאנחנו מדליקים באור לי"ד, אור לי"ד מבטל את השאור, ודבר זה נרמז במילה 'שאור' ש' או"ר, ש' גימ' יצ"ר, איך הוא מתבטל על ידי

ה-אור שהוא התורה הקדושה. כמו שכתוב (משלי ו, כג): "כי נר מצוה ותורה אור". (ליקוטים מפרסם ערך פסח אות ב).

וכתב הרב "אבני נזר" (שו"ת אבני נזר או"ח ריש סי' שלו) ששעה אחת של לימוד בחודש ניסן הוא שוה כמו יום שלם בחודש אחר, אם כן צריך להקפיד מאד לנצל את הזמן עתה. וזה שאמרו (פסחים ל). שחמץ בפסח אסור במשהו, פירוש חמץ הוא יצר הרע, ואיך הוא כובש את האדם בפסח בדברים בטלים וכו', ואפילו אם רק דבור קטן - משהו, כבר הוא סוחב את האדם לדברים חמורים יותר, וצריך לבטל היצר הרע שהוא חמץ על ידי פ"ה ס"ח, שיסיח בדברי תורה, ואז יתבטל.

אור המשיח יתגלה בנפילת מלכות אדום

חז"ל אומרים במדרש (ויקרא רבה ג, ה): "את הגמל - זו בבל, כי מעלה גרה - שגררה מלכות אחריה. ואת השפן - זו מדי, כי מעלה גרה הוא - שגררה מלכות אחריה. ואת הארנבת - זו יון, כי מעלת גרה היא - שגררה מלכות אחריה. ואת החזיר - זו אדום, והוא גרה לא יגר - שאינה גוררת מלכות אחריה. ולמה נקרא שמה חזיר, שמחזרת עטרה לבעליה, הדא הוא דכתיב (עובדיה א, כא): ועלו מושיעים בהר ציון לשפיט את הר עשו והיתה לה' המלוכה".

כל המלכויות והגליות גררו בעקבותיהן מלכויות נוספות. אך המלכות האחרונה שהיא מלכות אדום, אינה גוררת גלות אחריה והיא עתידה להחזיר עטרה לבעליה, דהיינו להחזיר את המלכות למלך המשיח. כפי שמבאר רש"י על הפסוק (יוחאל טז, יד): "ויצא לך שם בגרם מפך כי כליל הוא" - כי כליל קרונו"א בלע"ז כמו נזר דקתרגמין כלילא.

רבי אליהו דסלר זצ"ל שנפטר לפני כשבעים שנה, מביא בספרו "מכתב מאליהו" (ח"ג עמוד 205) דברים עדכניים ומפלאים שדומה כאלו נכתבו לדורנו:

מלכות אדום "אינה גוררת אחריה מלכות אחרת", מאחר וכח שליטתה הוא עד לסוף הנהגת העולם הזה עד ימות המשיח, "ומחזרת עטרה לבעליה", כלומר, מלכות משיח צומחת ומתגלה מתוך מלכות אדום, שעל ידי חורבנה של מלכות אדום עולה ומתגלה מלכות שמים "והיתה לה' המלוכה" (עובדיה א, כא). חורבנה של אדום יבוא רק על ידי חורבן העוה"ז. כאשר מביא הקב"ה את העולם למצב שיסודות חיי העולם הזה יתמוטטו: השלוח תתערער, חיי הפרט יהפכו לחיי דאגה, פחד ויסורים, וכל העולם כולו יעמוד תחת אימת הרס וחורבן, אז יתגלה לעין כל, שהתרברבותו של האדם וגאותו על התקדמותו בכיבוש הבריאה, כביכול, מביאות רק לאבדון; אז יכירו את ההעדר וההפסד שבחיי העולם הזה כשהם מרוקנים מכל תוכן רוחני, המובילים רק לכלייה ואבדון. כשיתאש האדם מלהשיג רצונותיו ותאוותיו, אז יתגלה אורו של

משיח "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו", ותיראה ירידתה וחורבנה של מלכות אדום לעין כל. כך הורונו חז"ל (סנהדרין צ"ח): "משיח יתיב אפיתחא דרומי" (אף שבגמרא כתוב שמשיח ישב על פתח העיר של רומא, וכתב המהר"ל בשער העיר: בסוף העיר מהר"ל, נצח ישראל פרק כ"ח, וע"ש), שמקום התגלותו של משיח הוא במקום ההעדר של אדום בסופה, כי רק על ידי השגת ביטול ואפסות העולם הזה, מסוגלים בני אדם להתרומם ולראות במבט רוחני, ותתבטל מלכות אדום, ואז יתגלה אורו של משיח.

זה ביאור מה שהבאנו לעיל, שירידת אדום תהיה על ידי בחינה עליונה שמעל לעולם הזה, בחינת בית המקדש, שהוא המבט הרוחני, אשר האדם יוכל להתעלות אליו אחרי שהקב"ה יערער את חומרות העולם הזה, ותתגלה אפסותו לעיני כל. זהו ביאור אמרם ז"ל שבתשעה באב נולד המשיח, היינו שחורבן בית המקדש, שממנו התפשטו שאר החורבנות, עד התמוטטות יסודות העולם הזה, הוא שיביא לבסוף לידי גילוי אורו של משיח. נמצא שבעצם החורבן כבר טמונים גרעין הגאולה ואורו של משיח. (מכתב מאלה"ו).

כשמתבוננים בדברים נראה כאלו הם נכתבו במיוחד עבורנו. במהלך מגפת הקורונה התמוטטו יסודות חיי העולם הזה, השלוה התערערה חיי הפרט הפכו לחיי דאגה, פחד הסורים, וכל העולם כלו עומד תחת אימת הרס וחורבן. מדי יום אנו שומעים על מישהו נוסף שנכנס לבדוד, ומישהו נוסף שעלה לעולם שכלו טוב. אנשים כבר לא יכולים לצאת ולבלות כבעבר. כל המסעדות סגורות, ואין אפשרות לאכל נבלות וטרפות בפומבי. כל יצרי האדם ותאוותיו השבתו.

הגמרא (סנהדרין צח). אומרת שהמשיח יושב בפתחה של רומי. ויש להבין מדוע בחר המשיח לשבת דוקא בשעריה של רומי, ולא בשעריה של ניו יורק או כל מטרופולין אחרת ברחבי תבל?

מבאר המהר"ל (נצח ישראל כח) וזו לשונו: "כי כאשר מגיע העדר למלכות רביעית, מחייב התגלות המשיח. ולפיכך אמר שיושב על פתח מלכות רביעית, שהפתח הוא סוף העיר, ושם דבק המשיח בהעדר שלהם. ולפיכך בסוף העיר של מלכות רביעית שם דבק משיח".

התגלות המשיח יכולה להתקיים רק במקום בו אדום נעדר. ולכן יושב המשיח בפתח העיר רומי, שם מגיעה לקצה שליטתו החומרנית של אדום. רק על ידי אפוס ובטול הבלי העולם הזה, תתבטל מלכות אדום ויתגלה אורו של משיח.

מפליא לחשב על כך שאחד המקומות בהם השתוללה מגפת הקורונה והפילה אלפי חללים, היה באיטליה הלא היא רומי מעוז הנצרות של אדום. ויש בכך אות שהקורונה מבטלת את החמריות של אדום, ומכינה את הקרקע לביאת המשיח.